

29 มีนาคม 2567

เรียน กรรมการผู้จัดการ

สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

ที่ กสท.จต.(ว) 19 /2567 เรื่อง นำส่งภาพถ่ายแนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของ
สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

ด้วยการจัดอันดับความน่าเชื่อถือนับว่าเป็นหนึ่งในโลกที่สำคัญในกระบวนการออก
และเสนอขายตราสารหนี้ โดยปัจจุบันประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
ที่ กช. 1/2555 เรื่อง การกำหนดให้การประกอบธุรกิจของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือไม่เป็น
การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555
กำหนดให้สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (“สถาบันจัดอันดับฯ”) ที่ได้รับความเห็นชอบ มีหน้าที่ต้อง
ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติในการประกอบธุรกิจการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Code of Conduct
Fundamentals for Credit Rating Agencies) ที่กำหนดโดย International Organization of Securities
Commissions (IOSCO) เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ลงทุน ซึ่งใช้ข้อมูลผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในการ
พิจารณาประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตของตราสารและผู้ออกตราสารเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน
อย่างระมัดระวัง หลักปฏิบัติข้างต้นอาจไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดของแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน

ในการนี้ เพื่อให้สถาบันจัดอันดับฯ มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น
และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำกับดูแล สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
จึงได้มีการจัดทำแนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของสถาบันจัดอันดับฯ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา
และปฏิบัติตามต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรอนงค์ บุชราตระกูล)

เลขาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

ฝ่ายตราสารหนี้

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2263-6554

แนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของ สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

โดยฝ่ายตราสารหนี้
เผยแพร่เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2567

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

333/3 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 1207 หรือ 0-2033-9999 โทรสาร 0-2033-9660

คำนำ

การจัดอันดับความน่าเชื่อถือนับว่าเป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญในกระบวนการออกและเสนอขายตราสารหนี้ โดยผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ลงทุนในการพิจารณาลงทุนตราสารหนี้ อีกทั้งยังถูกใช้ในการกำหนดค่าความเสี่ยงสำหรับการคำนวณเงินกองทุนของบริษัทหลักทรัพย์ และการกำหนดอัตราส่วนการลงทุนของกองทุนรวมด้วย โดยปัจจุบันประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กข. 1/2555 เรื่อง การกำหนดให้การประกอบธุรกิจของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือไม่เป็นการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 (“ประกาศ ที่ กข.1/2555”) กำหนดให้สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (“สถาบันจัดอันดับฯ”) ที่ได้รับความเห็นชอบมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติในการประกอบธุรกิจการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Code of Conduct Fundamentals for Credit Rating Agencies) ที่กำหนดโดย International Organization of Securities Commissions (IOSCO) เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ลงทุน ซึ่งใช้ข้อมูลผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในการพิจารณาประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตของตราสารและผู้ออกตราสารเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน อย่างไรก็ตาม หลักปฏิบัติข้างต้นอาจไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดของแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้สถาบันจัดอันดับฯ มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการกำกับดูแล สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) จึงได้มีการจัดทำแนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือฉบับนี้ขึ้นมา

แนวปฏิบัติฉบับนี้ มิได้มีสภาพบังคับทางกฎหมาย โดยหากสถาบันจัดอันดับฯ มีการดำเนินการทางอื่นที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน สถาบันจัดอันดับฯ สามารถใช้วิธีปฏิบัตินั้นได้เช่นกัน ทั้งนี้ หากประกาศ ที่ กข.1/2555 หรือประกาศอื่นใดที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดหน้าที่อื่นด้วย สถาบันจัดอันดับฯ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกัน

สารบัญ

คำนำ	1
บทนิยาม	3
ส่วนที่ 1 การดำเนินการก่อนรับจัดอันดับความน่าเชื่อถือ	4
ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ใช้ในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ การตรวจสอบความน่าเชื่อถือและ ความถูกต้องของข้อมูล	4
ส่วนที่ 3 ความพร้อมบุคลากร	5
ส่วนที่ 4 การติดตามเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือและ การทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือ	6
ส่วนที่ 5 การจัดการความขัดแย้งทางผลประโยชน์	7
ส่วนที่ 6 การบริหารความเสี่ยงองค์กร	8
ส่วนที่ 7 การจัดการเรื่องร้องเรียน	9
ส่วนที่ 8 การรายงานต่อสำนักงาน ก.ล.ต.	9

บทนิยาม

“พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ” หมายถึง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

“สำนักงาน ก.ล.ต.” หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

“สถาบันจัดอันดับฯ” หมายถึง สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่ได้รับ
ความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต.

“พนักงาน” หมายถึง ผู้บริหารและพนักงานที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ รวมทั้ง
การกำหนดอันดับความน่าเชื่อถือของสถาบันจัดอันดับฯ

“บุคคลในครอบครัว” หมายถึง คู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส และ
บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

“บริษัท” หมายถึง ผู้ที่ให้สถาบันจัดอันดับฯ จัดอันดับความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานของรัฐ หรือ
กิจการใด ๆ เพื่อประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของตราสารหนี้ ของผู้ออกตราสารหนี้ หรือของผู้ค้ำประกัน
ตราสารหนี้

ส่วนที่ 1 : การดำเนินการก่อนรับจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

สถาบันจัดอันดับฯ ควรทำสัญญาในการให้บริการจัดอันดับความน่าเชื่อถือกับบริษัทให้ครอบคลุมถึงเรื่องดังนี้

(1) การกำหนดให้บริษัทมีหน้าที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจัดอันดับความน่าเชื่อถือของสถาบันจัดอันดับฯ ทั้งในรูปแบบเอกสาร ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์ผู้บริหารและพนักงาน ตลอดจนการเข้าเยี่ยมชมกิจการ รวมถึงมีข้อกำหนดที่ยินยอมให้สถาบันจัดอันดับฯ สามารถขอข้อมูลของบริษัทจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นได้โดยตรง เช่น บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ธนาคารแห่งชาติของประเทศผู้ออกตราสาร ธนาคารเจ้าหนี้ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้จัดการจำหน่ายตราสารหนี้ ลูกค้า หรือ ซัพพลายเออร์ (supplier) รายใหญ่ เป็นต้น เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลสาธารณะ และข้อมูลที่ไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ อันเป็นสาระสำคัญที่มีผลต่อการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

(2) การให้บริษัทแจ้งแผนการออกและเสนอขายหุ้นกู้ให้สถาบันจัดอันดับฯ ทราบล่วงหน้า

(3) การให้บริษัทแจ้งสถาบันจัดอันดับฯ โดยทันที เมื่อเกิดปัญหาด้านสภาพคล่องจนเป็นเหตุให้บริษัทไม่สามารถจัดหากระแสเงินสดเพียงพอในการชำระหนี้ใด ๆ ที่จะครบกำหนดภายใน 30 วันข้างหน้า การถูกระงับวงเงินกู้ของธนาคาร หรือการผิดนัดชำระหนี้ใด ๆ

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลที่ใช้ในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของข้อมูล

ในกรณีที่บริษัทมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือครั้งแรกและมีการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือให้สถาบันจัดอันดับฯ พิจารณาดำเนินการในเรื่องดังนี้

(1) ข้อมูลที่ใช้ในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ควรประกอบด้วยข้อมูลที่ได้รับจากบริษัท หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งครอบคลุมถึงข้อมูลความเป็นมาของธุรกิจ การคาดการณ์ทิศทางธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ ผลประกอบการ หรือโครงสร้างบริษัท สถานะของบริษัท เมื่อเทียบกับกลุ่มบริษัทคู่แข่ง รวมถึงข้อมูลภาวะเศรษฐกิจ ความเสี่ยงของประเทศ วัฏจักรอุตสาหกรรม และข้อมูลบริวารอื่น ๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีการประมาณการที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่เป็นไปได้ สมเหตุสมผล และมีหลักวิชาการรองรับ

(2) มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับตามสมควร โดยควรตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลจากแหล่งอื่นที่น่าเชื่อถือและข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ รวมถึงอาจจะสัมภาษณ์คู่แข่งในอุตสาหกรรม นอกจากนี้ สถาบันจัดอันดับฯ ควรที่จะมีการยืนยันความถูกต้องกับหน่วยงานที่กำกับดูแลบริษัทนั้น ๆ ด้วย

(3) หากสถาบันจัดอันดับฯ พบว่าบริษัทให้ข้อมูลไม่เพียงพอ หรือไม่ให้ข้อมูลสำคัญตามที่สถาบันจัดอันดับฯ ร้องขอ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ สถาบันจัดอันดับฯ ต้องไม่พิจารณาจัดอันดับความน่าเชื่อถือหรือต้องพิจารณายกเลิกการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัทดังกล่าว

(4) กรณีที่มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารของบริษัท ให้สถาบันจัดอันดับฯ สัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นผู้บริหารหลักของบริษัท

(5) ในกรณีที่มิใช่ข้อสงสัยหรือมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนและอาจเข้าใจผิดได้ ให้สถาบันจัดอันดับฯ สัมภาษณ์กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อสอบถามข้อมูลด้วย

(6) ให้สถาบันจัดอันดับฯ สัมภาษณ์ในประเด็นเรื่องระบบควบคุมภายในที่อาจส่งผลต่อการบริหารงาน หรือการจัดทำตัวเลขงบการเงิน กับทางคณะกรรมการตรวจสอบ และผู้ควบคุมภายในของบริษัทด้วย เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีจุดบกพร่องที่สำคัญของกระบวนการดังกล่าว โดยหากพบว่ามิใช่จุดบกพร่องให้สถาบันจัดอันดับฯ ติดตามเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทได้แก้ไขจุดบกพร่องที่สำคัญของระบบควบคุมภายในอย่างเหมาะสมแล้ว

(7) กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูงรายสำคัญ ให้สถาบันจัดอันดับฯ พิจารณาสัมภาษณ์อดีตกรรมการ หรือผู้บริหารระดับสูงตามความเหมาะสม เพื่อสอบถามสาเหตุและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในบริษัท

(8) กรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับงบการเงิน สถาบันจัดอันดับฯ ต้องพิจารณาดำเนินการสัมภาษณ์ หรือสอบถามประเด็นไปยังคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี หรือมีการแจ้งประเด็นต่อสำนักงาน ก.ล.ต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

(9) สถาบันจัดอันดับฯ ควรมีการเยี่ยมชมกิจการและสถานประกอบการด้วย เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทยังดำเนินธุรกิจเป็นปกติตามที่ได้รับข้อมูล โดยอาจมีการสุ่มสอบถามไปยังพนักงานที่ปฏิบัติงานที่อยู่หน้างานจริงด้วย เพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากบริษัท

(10) สถาบันจัดอันดับฯ ควรเปรียบเทียบข้อมูลและความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีการเปิดเผยกับข้อมูลที่ได้จากกรรมการและผู้บริหารของบริษัทด้วยว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

ส่วนที่ 3 : ความพร้อมบุคลากร

(1) สถาบันจัดอันดับฯ ต้องมีบุคลากรที่มีความพร้อมทั้งจำนวนและคุณภาพอย่างเพียงพอ โดยมีความสอดคล้องกับขนาด รูปแบบ และความซับซ้อนในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยสถาบันจัดอันดับฯ ควรมีบุคลากรที่ได้รับวุฒิบัตรทางด้านการเงิน เช่น Certified Investment and Securities Analyst Program (CISA) Chartered Financial Analyst (CFA) และ Accredited Investment and Securities Analyst (AISA) เป็นต้น นอกจากนี้ สถาบันจัดอันดับฯ ควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์ รวมถึงมีการฝึกอบรมนักวิเคราะห์เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อนำมาตรวจสอบความผิดปกติในการจัดทำตัวเลขในงบการเงินและการตกแต่งบัญชี และกลลวงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสถานะทางการเงินที่แท้จริงของบริษัท

(2) สถาบันจัดอันดับฯ ควรมีการจัดอบรมนักวิเคราะห์และผู้บริหารใหม่ ในด้านจรรยาบรรณ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือเป็นประจำ โดยควรมีการจัดอบรมทุก 2 ปี เพื่อให้มั่นใจว่านักวิเคราะห์มีความรู้และความเข้าใจที่เป็นปัจจุบัน และสามารถให้ความเห็นต่อคณะกรรมการจัดอันดับ

ความน่าเชื่อถือได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ทั้งนี้ สถาบันจัดอันดับฯ ควรมีการจัดทำแบบทดสอบเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการอบรม และมีการจัดให้มีการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนปฏิบัติจริงด้วย

(3) นักวิเคราะห์ของสถาบันจัดอันดับฯ ที่เคยมีการปฏิบัติงานอยู่ในบริษัทและลาออกมาได้ไม่เกิน 6 เดือน ไม่ควรที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัทนั้น ๆ

(4) ควรมีที่มนักวิเคราะห์อย่างน้อย 2 คน ต่อการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ 1 บริษัท (นักวิเคราะห์หลักและนักวิเคราะห์รอง) เพื่อติดตามข้อมูล สถานะเครดิต หนี้สิน หรือข้อมูลอื่น ๆ โดยควรจัดให้มีนักวิเคราะห์ที่รับผิดชอบประจำ 1 คน ตลอดช่วงระยะเวลาการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เพื่อให้การทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือสามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที

(5) สถาบันจัดอันดับฯ ต้องมีมาตรการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน และมีบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืนนโยบายและแนวทางดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการจัดอันดับความน่าเชื่อถือตามแนวทางที่สถาบันจัดอันดับฯ กำหนดไว้

ส่วนที่ 4 : การติดตามเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือ และการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือ

(1) เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะปรากฏเป็นข่าวสาธารณะหรือไม่ หากสถาบันจัดอันดับฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้วว่าข่าวนั้นมีความน่าเชื่อถือ สถาบันจัดอันดับฯ ต้องรีบดำเนินการทบทวนผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในทันที และทำการเผยแพร่ผลการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะโดยเร็ว โดยไม่ควรดำเนินการเกินกว่าระยะเวลา 5 วันทำการนับจากวันที่เกิดเหตุการณ์

(2) กรณีบริษัทเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันจัดอันดับฯ ควรพิจารณาเพิ่มเติมในเรื่องความผันผวนของราคาหลักทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นสัญญาณแจ้งเหตุให้สถาบันจัดอันดับฯ ดำเนินการตรวจสอบ หรือสอบถามข้อมูลจากบริษัทเพิ่มเติม เนื่องจากอาจมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือ

(3) ควรมีการพัฒนาระบบแจ้งเตือนอัตโนมัติ เมื่อสมมติฐานที่ใช้ในการประเมินมีค่าแตกต่างจากค่าจริง (threshold) อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการแจ้งเตือนในกลุ่มบริษัทที่มีความอ่อนไหวสูงต่อเหตุการณ์สำคัญ (high sensitivity)

(4) สถาบันจัดอันดับฯ ต้องจัดให้มีการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยหากเป็นบริษัทในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีสถานะทางการเงินที่ผันผวนค่อนข้างสูง ควรพิจารณาทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือให้มีความถี่ที่มากขึ้นกว่ากรณีปกติ ทั้งนี้ นักวิเคราะห์ต้องดำเนินการเสนอการทบทวนต่อคณะกรรมการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยเร็ว หากพบประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อสถานะเครดิตอย่างมีนัยสำคัญ เช่น บริษัทมีผลการดำเนินงานที่อ่อนแอลง บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบริษัท หรือกลุ่มบริษัท บริษัทมีสภาพคล่องลดลง หรือธนาคารมีการระงับการปล่อยวงเงินกู้ เป็นต้น

(5) ในการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือประจำปี สถาบันจัดอันดับฯ ต้องสอบถามจากบริษัท และบริษัทที่มีความสัมพันธ์กันในกลุ่ม¹ ว่ามีแผนจะออกและเสนอขายหุ้นกู้ในระยะเวลาอันใกล้หรือไม่ เพื่อให้การประกาศผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือองค์กร ผู้ค้าประกัน หรือตราสาร ให้ผู้ลงทุนได้รับทราบ ก่อนระยะเวลาจองซื้อ

(6) ในกรณีที่มีการออกตราสารหนี้ใหม่หลังจากการประกาศผลการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือ สถาบันจัดอันดับฯ ต้องพิจารณามูลค่าตราสารหนี้ที่ออกกว่ามีผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือที่ได้ประกาศ ไปก่อนหน้านี้หรือไม่ด้วย โดยหากมีผลกระทบต่อระดับหนี้สินและอาจกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือ ต้องมีการนำเสนอคณะกรรมการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยเร็ว

(7) สถาบันจัดอันดับฯ ควรมีการประเมินว่าการประกอบกิจการของบริษัทได้รับการสนับสนุน เงินทุนส่วนใหญ่มาจากแหล่งใด เช่น กู้ยืมจากธนาคาร หรือผู้ถือหุ้น หรือบริษัทในกลุ่ม และควรมีการตรวจสอบ ข้อมูลดังกล่าวตามสมควรด้วย โดยในกรณีที่เงินทุนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินงานของบริษัทได้รับจากเงินกู้ยืม จากผู้ถือหุ้น ควรตรวจสอบว่าบริษัทประสบปัญหาในการกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณา การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

(8) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการที่มีนัยสำคัญ เช่น บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงสัญญาการลงทุน ให้สถาบันจัดอันดับฯ ประเมินความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลประกอบการ หรือประเมินความผิดปกติ ของธุรกรรม โดยให้สถาบันจัดอันดับฯ สอบถามฝ่ายบริหารของบริษัทถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญนั้น ๆ โดยไม่ชักช้า

(9) สถาบันจัดอันดับฯ ต้องตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ และบทวิเคราะห์ของรายงานอันดับความน่าเชื่อถือ ก่อนการเผยแพร่ เพื่อไม่ให้เกิดการเข้าใจที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากความหมาย หรือเนื้อหาสาระ ที่ประสงค์จะสื่อสารกับผู้ใช้งานบทวิเคราะห์ดังกล่าว โดยควรมีการตรวจทานจากนักวิเคราะห์ร่วมกับบุคลากร ที่มีความชำนาญด้านภาษาด้วย

ส่วนที่ 5 : การจัดการความขัดแย้งทางผลประโยชน์

(1) กำหนดให้พนักงานทุกคนรายงานการถือครองหลักทรัพย์ การทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ หรือ การมีส่วนร่วมในบริษัท ของตนเองและของบุคคลในครอบครัวต่อฝ่ายกำกับดูแล (compliance) ของสถาบันจัดอันดับฯ

(2) พนักงานที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ และบุคคลในครอบครัวของ พนักงานดังกล่าว ต้องไม่ถือครองหลักทรัพย์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในบริษัท² รวมถึงหลักทรัพย์ที่ได้ประโยชน์ จากบริษัท หลักทรัพย์ของผู้ค้าประกันให้บริษัท รวมทั้งบริษัทในกลุ่ม³

¹ บริษัทที่มีความสัมพันธ์กันในกลุ่ม ให้เป็นไปตามนิยามการจัดอันดับกลุ่มธุรกิจที่กำหนดโดยสถาบันจัดอันดับฯ

² การถือครองหลักทรัพย์ทางอ้อมในบริษัท ให้เป็นไปตามนิยามที่กำหนดโดยสถาบันจัดอันดับฯ

³ บริษัทที่มีความสัมพันธ์กันในกลุ่ม ให้เป็นไปตามนิยามการจัดอันดับกลุ่มธุรกิจที่กำหนดโดยสถาบันจัดอันดับฯ

(3) พนักงานและบุคคลในครอบครัว ต้องไม่มีส่วนร่วมในบริษัท ซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น การเป็นกรรมการบริษัท เป็นต้น

(4) การตรวจสอบการถือครองหลักทรัพย์ นอกเหนือจากการให้พนักงานรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของพนักงานและบุคคลในครอบครัว ในครั้งแรกที่เข้าทำงานกับสถาบันจัดอันดับฯ รายงานรายปี และรายงานทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ให้มีการสอบถามข้อมูลการถือครองหลักทรัพย์ของพนักงานและบุคคลในครอบครัวจากหน่วยงานภายนอกด้วย เช่น มีการขอข้อมูลจากบริษัทหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นต้น

(5) พนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมกับการกำหนดอัตราค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ กับบริษัท และค่าตอบแทนของนักวิเคราะห์ ต้องไม่อ้างอิงค่าธรรมเนียมในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

(6) กำหนดการจัดทำ look-back review⁴ ให้ครอบคลุมถึงพนักงานทุกรายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 6 : การบริหารความเสี่ยงองค์กร

(1) สถาบันจัดอันดับฯ ต้องมีการกำหนดกระบวนการเรื่องแนวทางการป้องกัน 3 ชั้น (three lines of defense) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชั้นแรก คือ การควบคุมภายในและสอบทานการปฏิบัติงานประจำวันของ business unit โดยมีการจัดโครงสร้างส่วนงานที่มีหน้าที่ด้านการตลาด เป็นอิสระจากส่วนงานที่มีหน้าที่ด้านการประเมินอันดับความน่าเชื่อถือ

ชั้นที่สอง คือ การกำกับดูแลการปฏิบัติงานและการบริหารความเสี่ยงในลักษณะ oversight function ว่ามีการปฏิบัติงานเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่ (compliance และ risk management)

ชั้นที่สาม คือ การตรวจสอบควบคุมภายใน เพื่อประเมินความเพียงพอของมาตรการต่าง ๆ (internal audit) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

โดยทุกระดับชั้นควรเห็นร่วมกันในการกำหนดความเสี่ยงที่สำคัญ เพื่อให้มีเป้าหมายในการทำงานที่สอดคล้องกัน และให้มีการทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสมของกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล รวมถึงให้มีการทบทวนการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือบุคลากรต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอด้วย

(2) รายงานการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับภายในของสถาบันจัดอันดับฯ ต่อคณะกรรมการ หรือผู้บริหารระดับสูง ตามนโยบายและขั้นตอนที่สถาบันจัดอันดับฯ กำหนด เพื่อให้คณะกรรมการ หรือผู้บริหารระดับสูงสามารถติดตามหรือแก้ไข เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสถาบันจัดอันดับฯ อย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงมีการประเมินมาตรการระบบการควบคุมภายใน และปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

⁴ จัดให้มีการทบทวนผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เมื่ออดีตพนักงานของสถาบันจัดอันดับฯ ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือให้แก่บริษัท ได้มีการเข้าร่วมงานกับบริษัทนั้น ๆ

(3) รายงานผลการตรวจสอบและติดตามการปรับปรุงแก้ไข (ถ้ามี) ต่อคณะกรรมการหรือ คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ได้อย่างครบถ้วนตามนโยบายที่สถาบันจัดอันดับฯ กำหนด

(4) ทบทวนเกณฑ์การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (rating methodology) อย่างน้อยทุก 3 ปี เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะเครดิตของบริษัทและตราสารหนี้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือ

(5) ทบทวนคู่มือการปฏิบัติงานของนักวิเคราะห์อย่างน้อยละปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักปฏิบัติที่เป็นปัจจุบัน และมีการปรับปรุงให้การจัดอันดับความน่าเชื่อมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

(6) พนักงานควรมีความรู้ทางกฎหมายขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถรับทราบ และรายงานการกระทำที่อาจละเมิดแนวปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถาบันจัดอันดับฯ โดยฝ่ายกำกับดูแล (compliance) ควรมีมาตรการ และกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้พนักงานสามารถ รายงานเหตุละเมิดได้โดยไม่ระบุดตัวตน ผ่านช่องทางที่กำหนด และไม่ได้รับผลกระทบในภายหลัง

(7) จัดให้มีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นระยะ ในการตรวจสอบระบบการควบคุม ภายในระบบงานที่เกี่ยวกับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติงานของนักวิเคราะห์ จรรยาบรรณและ ระเบียบที่สถาบันจัดอันดับฯ กำหนด

ส่วนที่ 7 : การจัดการเรื่องร้องเรียน

มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรื่องร้องเรียนเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน รวมถึง มีการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน

ส่วนที่ 8 : การรายงานต่อสำนักงาน ก.ล.ต.

(1) ในกรณีสถาบันจัดอันดับฯ พบพฤติการณ์อันควรสงสัยจากการปฏิบัติหน้าที่ว่าบริษัท มีการจัดทำเอกสารหรือการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ตรงตามความเป็นจริง หรือไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ ให้สถาบันจัดอันดับฯ จัดทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้สำนักงาน ก.ล.ต. หรือ หน่วยงานที่กำกับดูแลในเรื่องดังกล่าว ทราบโดยพลัน

(2) ให้สถาบันจัดอันดับฯ แจ้งข้อมูลที่บริษัทปฏิเสธการให้ข้อมูลกับสถาบันจัดอันดับฯ ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. พร้อมเหตุผลในการปฏิเสธการให้ข้อมูล

(3) ในกรณีที่บริษัทมีความประสงค์ในการออกตราสารหนี้ ในช่วงเวลาที่ใกล้ถึงรอบทบทวน อันดับความน่าเชื่อถือ ให้สถาบันจัดอันดับฯ แจ้งต่อสำนักงาน ก.ล.ต. หากพบว่ามีความเสี่ยงที่จะถูกลด อันดับความน่าเชื่อถือ